

80. obljetnica ubojstva hercegovačkih franjevac

PIŠE: MIRELA LOVRIĆ

U »Franjinim stopama«, listu Franjevačkoga svjetovnog reda i štovatelja svetoga Franje (br. 1 /54/, Široki Brijeg, travanj 2025., str. 57. – 59.), Mirela Lovrić najprije je kratko ocrtala obilježavanje na Širokom Brijegu 80. obljetnice ubojstva hercegovačkih franjevaca. Nakon toga je fra Miljenku Stojiću, vicepostulatoru postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subraće«, postavila nekoliko pitanja radi točnoga razjašnjenja onoga novoga što se dogodilo na toj obljetnici.

Možete li nam pojasniti što točno znači predavanje dokumenta »Fra Andrija Topić i 49 braće« mjesnom biskupu mons. Petru Paliću?

Jednostavno rečeno, postoje tri faze kauze ili postupka mučeništva: istražna, biskupijska i rimska. U svemu je odlučujući čimbenik pokretač kauze, a u

vo se ispituju plodovi i dosezi prikupljene građe te na temelju toga stvaraju zaključci glede priznavanja nekoga mučenikom ili ne.

Završivši istražni dio, Vicepostulatura je o tome obavijestila pokretača kauze koji je onda, u suradnji s Vicepostulaturom i Franjevačkom generalnom po-

posebnim propisima, a trenutačno je za to najvažnija uputa za provođenje biskupijskih ili eparhijskih istraživanja u kauzama svetih *Sanctorum mater* (*Majka svetaca*).

Ubijeni fratri sad imaju naziv sluge Božje, ali ne svi. Zašto u dokumentu više nije nositelj fra Leo Petrović, nego fra Andrija Topić i broj fratara nije isti?

Sam naziv istražne faze nagovještuje da je riječ o skupljanju svjedočanstava i dokumenata za pretpostavljene kandidate za mučeništvo. Na žalost, za svih njih 66 nismo do sada uspjeli pronaći potrebno. Iako smo od početka znali da će to vjerojatno tako biti, uzeli smo sve njih u razmatranje kako ne bismo slučajno jako oštetili.

Smanjen broj kandidata ne znači da smo prekrizili one druge kojima nedostaje možda mrvica ili malo više od toga da i oni postanu kandidati za mučeništvo ili sluge Božje. Rad na njihovu slučaju nastavlja se jednakom snagom, a vjerojatno će im biti nadodani i oni koji su umrli zbog tamničkih muka jer su oni, po uzoru na kardinala Stepinca, mogli biti kandidati za mučeništvo. To znači da se vjernici njima i dalje mogu privatno utjecati za zagovor kao mučenicima te o tome svjedočiti Vicepostulaturi.

I sada dolazimo do jednoga važnoga propisa. Na čelu skupine kandidata za mučeništvo mora stajati jedan od njih imenom i prezimenom. Ako zbog nedostatka dokaza ne uspije proći kao muče-

ovom našem slučaju to je Hercegovačka franjevačka provincije. Ona može dovesti kauzu do kraja, u skladu s propisima promijeniti određene stvari ili potpuno odustati od nje.

Vicepostulatura provodi prvi, istražni dio. To je ujedno i najzahtjevnije razdoblje jer se poslije uglavnom na temelju njezina rada provode faze koje slijede. U biskupijskoj fazi, naime, još povijesno povjerenstvo treba posjetiti određene arhive te prikupiti korisno za kauzu i to je to. A u rimskoj fazi zapra-

stulaturom, mjesnom biskupu podnio potrebne dokumente kako bi započeo biskupijski dio kauze. Njega će, pak, provoditi mjesni biskup preko u tu svrhu posebno ustanovljena tijela.

Treću ili rimsku fazu vodi generalni franjevački postulator. On preuzima brigu o kauzi kada završi biskupijska faza i vodi ju do kraja.

Treba još reći da u svakoj fazi onomu tko joj je na čelu pomažu, ili s njim po potrebi surađuju, ostali sudionici dviju preostalih faza. Sve se to obavlja po

nik, odnosno ne bude proglašen blaženim i svetim, čitava skupina ne će uspjeti proći makar u njoj nedvojbeno bilo onih koji to mogu postići s punim pravom. Opet, ako nositelju skupine budu upućene bilo kakve zamjerke, svi ostali u skupini čekaju na rješavanje svoga slučaja sve dotle dok se ne riješi slučaj nositelja skupine. Stoga je ovaj drugi dio propisa zapravo odlučio da promijenimo nositelja skupine. Uvjereni smo da bi fra Leo

Petrović s pravom prošao kao mučenik, ali budući da je obnašao razne odgovorne dužnosti u nezgodna vremena, možemo očekivati da će mu biti upućeno još više prigovora od dosadašnjih. Nije važno koliko su ti prigovori zasnovani na istini, oni moraju biti razriješeni prije nego se nastavi dalje. A vrijeme curi, ta već je 80 godina otkako se sve dogodilo. Zbog toga smo izabrali kao nositelja skupine fra Andriju Topića jer ne samo da

ima dovoljno dokaza za svoje mučeništvo nego mu nitko nema što prigovoriti imalo smisleno.

Mjesni je biskup skupinu od njih 50 prihvatio kao sluge Božje i kauza polako prelazi u biskupijsku fazu. Vidljiv dokaz njezina napretka bit će objavljivanje službene molitve za njihov zagovor i za njihovo uzdignuće na čast oltara. A to uskoro slijedi, čim se dovrše potrebne predradnje. ✍

ISPRAVAK

U prošlom broju *Stopama pobijenih*, XVIII., 1 (33), u članku dr. sc. fra Ante Bekavca »Mučeništvo kao znak nasljedovanja Isusa Krista – svjedočanstvo autentičnog života«, str. 51.

– 59., došlo je do tehničke pogreške i nenamjerna ispuštanja određena broja bilješki. Ispričavamo se autoru i čitateljima. Članak u integralnu obliku sa svim bilješkama moguće

je pronaći na našem portalu pobijeni.info. ✍

Umro je fra Slavko Soldo (1946. – 2025.)

U oči zaključivanja ovoga broja glasila doznali smo da je umro fra Slavko Soldo. Dušobrižnički je djelovao najprije u SAD-u, a zatim u domovini.

O njegovu djelovanju u iseljeništvu portal *dijaspora.hr* sažeto kaže: »Fra Slavkova zauzetost za hrvatske vjernike u iseljeništvu nadilazila je okvire uobičajenog dušobrižničkog djelovanja. Predano je radio na unaprjeđenju župnih zajednica, vrjednovanju hrvatskih škola, organizaciji društvenih i vjerskih događaja.«

Iz njegova bogatoga djelovanja u domovini ovdje je potrebno izdvojiti sljedeće. Postavši provincijalom Hercegovačke franjevačke provincije od samih početaka te svoje službe radio je na otkrivanju istine o 66 ubijenih hercegovačkih franjevacu u Drugom svjetskom ratu i poraću. To je dovelo do toga da je na sjednici Uprave Provincije 4. studenoga 2004. u Slanom ustanovljeno Povjerenstvo za pripremu kauze mučenika. Pročelnikom mu je postao

S vjerom i nadom u uskrsnuće javljamo svoj braći franjevcima, rodbini, prijateljima i znancima da je u nedjelju, 29. lipnja 2025. godine, u Međugorju, okrijepljen sv. sakramentima, blago u Gospodinu preminuo njegov sluga svećenik i naš brat

FRA SLAVKO SOLDO

u 79. godini života, 58. godini redovništva i 53. godini svećeništva

Sv. misa zadušnica slavit će se u župnoj crkvi svetoga Jakova Apostola u Međugorju, u ponedjeljak, 30. lipnja 2025. u 15:00 sati. Nakon sv. mise sprovodni obredi i ukop bit će na groblju Kovačica u Međugorju.

Počivao u miru Božjem!
BRAĆA HERCEGOVAČKI FRANJEVCI

fra Ante Marić. Nakon toga je 19. rujna 2007. s radom počela Vicepostulatura postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača« na čelu s fra Miljenkom Stojićem. Sve do svoje smrti, bez obzira na službe koje je obnašao, fra Slavko se brinuo da započeto glede ubijene braće

ide što uspješnije. Molio se u tu svrhu posebno za njihov zagovor i za zagovor bl. Alojzija Stepinca.

Neka njegovo tijelo počiva u miru Božjem. Uvjereni smo da su ga ubijena braća primila raširenih ruku i sprovela pred lice Božje. ✍

Iz sadržaja

IZ LJETOPIISA	4
ISTRAŽIVANJA	28
STRATIŠTA	41
POBIJENI	47
GLAS O MUČENIŠTVU	52
NATJEČAJ	55
IZ VICEPOSTULATURE	58

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva »Sluge Božje fra Andrija Topić i 49 braće«, XVIII., 2 (34), Široki Brijeg, srpanj – prosinac, 2025.
Broj zaključen 30. lipnja 2025.

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

LEKTURA I KOREKTURA:
Zdenka Leženić

ADRESA:
Kard. Stepinca 14, 88220 Široki Brijeg
Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb

VEZA:
tel.: +387 39 700-325
faks: +387 39 702-936
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

GRAFIČKI PRIJELOM I TISAK:
FRAM-ZIRAL, Mostar

GLASILO IZLAZI POLUGODIŠNJE:
siječanj i srpanj
Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

CIJENA POJEDINOG PRIMJERKA:
3 KM; 1,5 EUR

GODIŠNJA PRETPLATA (\$ POŠTARINOM):
BiH 9 KM; HR i EU 10 EUR; CH 10 CHF; SAD 15 USD;
Canada 16 CAD

SLANJE PRETPLATE, DOBROVOLJNIH PRILOGA....:
a) poštanskom uputnicom
b) UniCredit Bank d.d. Mostar; Korisnik: Hercegovačka franjevačka provincija; Svrha: prilog Vicepostulaturi
tekući račun: 3381602276649744
devizni račun:
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

Urednikova riječ

FRA MILJENKO STOJIC

Dragi čitatelji!

Kao što ste već čuli, ili ste primijetili na naslovnici, započeli smo kauzu mučeništva »Sluge Božje fra Andrija Topić i 49 braće«. Zbog čega smo to učinili, možete čitati na stranicama ovoga glasila.

Neizmjereno smo zahvalni Bogu da je konačno do toga došlo. Ujedno je to znak da smo, gledajući ljudski, skupili sva moguća svjedočanstva i dokumente o 66 ubijenih hercegovačkih franjevaca. Vicepostulatura postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subraće« na početku, tako reći, nije imala ništa. Započela je u Mostaru, preselila se na Humac da bi konačno došla u svoje prirodno okruženje na Široki Brijeg, odnosno središnje žrtvoslovno mjesto Hercegovačke franjevačke provincije. Trebalo je početi od ništice i stvarati bazu podataka na kojoj će se poslije temeljiti biskupijska i rimska dionica postupka mučeništva. Uz to je trebalo pronaći i proučiti literaturu koja objašnjava kako se sve to radi. Htio bih zbog toga sada zahvaliti svima onima koji su sudjelovali u tome: svjedoci-ma, suradnicima, dobročiniteljima... U tu svrhu svakog 7. u mjesecu ovdje na Širokom Brijegu za njih slavimo sv. misu. Drago mi je da smo zajedno u sve-mu ovome jer to dokazuje našu povezanost i ispravnost ovoga našega hoda.

Završena je, dakle, prva dionica, ona na razini Provincije ili istražna dionica. Uskoro ćemo objelodaniti i molitvu za uzdizanje na oltar 50 hercegovačkih franjevaca, slugu Božjih. To ne znači da ćemo ostale gurnuti u stranu. Istražujemo i dalje što se točno s njima dogodilo te ako uspijemo prikupiti potrebnu građu, onda ćemo i za njih pokrenuti postupak mučeništva. Mi osobno smatramo da su oni otišli takvim putem, ali naše uvjerenje nije dovoljno. I dobro je da je tako. Stoga nemojmo podliježati vremenskim rokovima. Važno je da sve ide svojim tijekom i da duhovno rastemo zajedno s njim.

Zbog skupih poštanskih usluga prisiljeni smo od sljedećega broja povećati cijenu glasila na 4 KM. Ono će, naravno, unatoč troškovima i dalje stizati svima koji ga žele.

Nezaslužena je čast sudjelovati u ovome. Zar ne?

Mir vam i dobro!

Dekret pape Urbana VIII.

Uskladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesa« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

»Prema odredbama vrhovnog svećenika Urbana VIII., zabranjeno je da sluga Božji, bez prethodnog dopuštenja Svete Stolice, bude predmetom javnoga crkvenog štovanja. Te odredbe nipošto ne priječe privatnu pobožnost sluzi Božjem, niti spontano širenje njegova glasa svetosti ili mučeništva i znakova. (čl. 117, § 1. i 2.)

Ako nije pronađeno nepropisno štovanje, biskup ili njegov ovlaštenik pristupa sastavljanju izjave o neiskazivanju štovanja, tj. izjave kojom se potvrđuje da se odluke Urbana VIII. poštuju. (čl. 119, § 1.)«

Iz Upute Majka Svetaca